nominatur. Et qui hanc habebit aliis omnibus, quæ *colocynthida* capiunt, à veteribus descriptis carere facile poterit. Quæ tamen à Pacchio describitur, cum benignior sit, poterit quoque haberi. Parandi modus sic esto.

Opoponax, bdellium & sagapenum per noctem, aut diem integrum macerentur in aceto potius, quam vino, propter simplicium, quæ ad compositionem accedũt, calorem; Dein optime colentur, & super cineres calidos acetum resoluatur. Purgãtia seorsim puluerentur, & olei amygdalini parum *colocynthidi* adhibendum, ne latescat inter terendum. Tum reliqua simplicia, primum duriora; postea aromata; Tandem omnia melli despumato permisceantur in legitimam, ac hieris debitam spissitudinem.

Hieræ magistralis facultates.

Hiera Diacolocynthidos magistralis eximiam habet vim, ad capitis, ventriculi, & abdominis morborum curationem, quos humor crudus, pituitosus, crassus, aut melancholicus committit. Maxime autem apoplexiæ, comati, lethargo, paralysi, epilepsiæ, incubo, asthmati, colico dolori, & melancholiæ hypochondriacæ conuenit, atque omnibus ventris affectibus, qui à pituita vitrea, aut gypsea proficiscuntur, vel qui modo quocunq; hebetem habent simul motum & sensum; vel alterutrum tantum.

SECTIO III.

DE ELECTVARIIS SOLIDIS ET TROCHISCIS PVRGANTIBVS.

Qui Antidotaria seu Dispensatoria vulgo dicta componunt, vel verius transscribũt, multum sibi laudis deberi putant, si medicamentorum etiam nulla arte & ratione descriptorum farraginem, à quibusuis authorib. depromptam congerant. Nos vero non modo selectiora, sed ex selectissimis, quæ optima sunt, & vsu longo comprobata damus. Quibus nonnihil, prout suasit ratio, vel addidimus, vel etiã detraximus, vt nimis rara, aut inutilia, aut incognita, non modo recentioribus, sed etiam authoribus primis. Raro enim non contigit, vt viri grauissimi ex aliorum tantum relatu multa dicant & scribant. Et quæ male audierunt, vel nõ norunt, pro veris vt habeantur, in lucem edũt & defendunt. Pauciora autem medicamẽta ideo hac in Officina describo, quod legitimã illorum compositionem, compositionis modum, illustrationem & facultates ostendam.

CAP. I.

Electuarium Diacarthami, seu Diacnicu. Des. Arnaldi Villanouani.

℞. Medul. sem. carthami,
hermodactylorum,
pulu. diatragacanthi frig. an. ℥. ß.
turbith. ʒ. vj.
zinziberis,
mannæ granatæ an. ʒ ij.
Diagridii ʒ. iij.
sachari candi,
carnis citoniorum conditorum,
mellis rosati an. ℥. j.
sachari albiss. ℥. viij. ß. fiat ex arte electuarium solidum tabulatum.

COMMENTARIVS.

Æque vt vsualis, sic controuersia Diacarthami descriptio, quam vix eandem apud duos authores inuenias, cum & trifariam à Iouberto descriptã habeas. Vnica tamẽ aliis melior, & certior, & tutior, quã scilicet ratione & vsu longo plures comprobarunt, cuiusmodi est, quam à N. Præposito mutuati sumus, licet paulo aliter ab Arnaldo Villanouano, primo illius authore descripta, comperiatur.

Nomen autem assumit à *Carthamo*, quod basis locum tenet, licet *turpethum* exuperet

exuperet copia & viribus, imbecillior nãque vis *carthami* purgatoria, quam *turpethi*. Vtriusque qualitas intenditur *zinziberis* adiectione. *Diagridium* & *hermodactyli* simul in compositione non tantum pituitam, sed & bilem ab articulis detrahũt. Castigatur illorum effera qualitas *carne citoniorum* condita. *Manna, diatragacanthum* & *sacharum* ponuntur ad leniendũ, contemperandum, pituitam detergendam & mouendam: *mel* ad conseruandũ.

Sic vero paratur *Diacarthamum*. A cortice primum purgatur *semen carthami*, deinde teritur; postea puluerantur *zinziber, turbith*, & *hermodactyli*: tum *diagridium* & *sacharum candum*: deinde *citoniatum*. Tandem *sacharo* ad electuarii solidi consistentiam cocto, & adhuc calenti, *mel, mãna*, & *cydoniatum* permiscebuntur, & postea pulueres; vt fiat electuarium solidum, in tabellas, lozẽgias vulgo dictas, discissum.

Facultates. Electuariũ diacarthami frequenti est in vsu, & fere in omnib. pharmacopoliis præparatum seruatur. Humores pituitosos valenter purgat, non solum à ventriculo & mesenterio, sed etiam è partibus remotioribus, si copia paulo maiore sumatur. Nonnihil quoq; ex humoribus biliosis detrahit. Proinde non tantum febribus quotidianis, & mere pituitosis prodest, sed etiam complicatis, & quæ ab humorum diuersorum mixtura exoriuntur.

CAP. II.

Electuarium de succo rosarum.

℞. *Succi depurati rosar. rubr.* ℔.j.
sachari ℔.j. ß.
Percoque in electuarium solidum, cui adde
trium santalorum an. ℥. ß.
masticbes ʒ.ij. & ℈.ij.
corticis citri sicci ʒ j.
caphuræ ℈.j.
Diagridii triti ʒ xj.
Ex arte fiat electuarium, in tabellas concinnatum, quarum singulæ pendeant ʒ.j. ß, *aut* ʒ.ij. *tantum.*

COMMENTARIVS.

Non sum is, qui ad ostentationem immutare vetera, aut noua promulgare desiderem, sed si quæ præter rationem acta recensentur, aut scripta leguntur. Is sum ego, qui meam de his libere sententiam feram: cuiq; enim philosophari concessũ est, & de rebus cognitis sententiam ferre.

Cum autem electuarium de succo rosarum, à Nic. Myrepsio descriptum, à Nic. Salernitano discerptum, à recentioribus varie consutum, & male concinnatum cõpererim, quæ pondere maiore ponuntur, minuere, quæ minori, augere, & quæ inepte, immutare non verebor. Omnium a. pondus consulto immmutaui: Succi enim rosarum quantitas cum nulla ratione debeat esse par *sacharo*, recte quidem est imminuta, auctum vero *sacharum*; libra nãque sachari citius & facilius coquetur in syrupum, vel electuarium, cum *succi rosarum* libra dimidia, quam cum integra, nec tamen vires habebit multo inefficaciores, aut minus roborantes.

De *santalorum* quoq; pondere aliquid detractum est, & exigua *corticis citri sicci* portio substituta, partim ad odoris & saporis maiorem suauitatem, partim ad putredinẽ arcendã, & membra vitalia recreãda. Caphuram nonnulli relinquunt propter grauem odorem: ego multũ probo, quod suo halitu & electuario gratiam conciliet, & qualitate permeante efficaciã maiorẽ.

Loco vero *Spodii*, quod non habetur, vel *Antispodii* vulgaris, seu *eboris vsti*, quod male substituitur, *mastichem* substitui ad ventriculi robur & *Scammonii* castigationem.

Spodium Arabum fictitium est.

Male vero *Ebur vstum Spodiũ* vocatur, & inepte profictitio Arabum spodio succẽturiatur: quicquid n. pharmacopœorum familia credat, vnicum tantum est spodiũ, nempe *pompholix*, seu *spodium Græcorum*, quod neutiquam intra corpus sumitur: imperite siquidem Arabum interpretes pro *Tabaxir spodium*, pro *spodio ebur vstum*

Ebur vstum non esse spodium.

Spodium esse saltem vnũ, & quodnam sit.

Tabaxir quid.

vstum dederunt. Nam Tabaxir est *succus, liquorve concretus arborum quarundã, siue arundinum crassissimarum & prægrandium, quæ aliquando flantibus ventis ex mutuo collisu conflagrant*: Ex istoq; incendio suum mendicauit spodium Auicenna, vel potius ex Tabaxir, infidus illius interpres Clusius spodium fecit suum. Verum nec *Tabaxir* ad nos ex India defertur, nec cannarum vstarum cineres ex Arabia: nec si adueherentur, magni essent in medicina vsus. Nec præterea ebur prudenter substituitur crematum. Proinde vel relinquendum, vel medicamentum aliud substituendum, quod parãdo medicamento sit congruum.

In vulgari autem descriptione maior *diagridij* quantitas ponitur, vt ℈. xxxvi. aut paulo plus, pro singulis vnciis compositionis. In nostra vero emendatiore dragma tantum dimidia ad vncias quasque accedit, adhucque medicamentum satis validum ac potens remanet, vt solito more calcar purgantium queat nominari, quod scilicet parua mole vires habet efficacissimas.

Parandi modus idem est cum *diacarthamo*; atque is ex descriptionis formula satis innotescit. Sunt, qui *succum rosariũ* tantummodo *distillatum* assumunt, in quo *gummi tragacanthum* maceant mucaginemque extrahunt ad puluerum cõprehensionem, & electuarii solidi concinnationem. Ego mallẽ in balneo Mar. succum inspissare in Rob spissitudinem, quo pulueres non male queunt concorporari. Si qui velint pro *diagridio scammonium* non præparatum ponere, quantitatem succi rosarum solitam poterunt ratione quadam relinquere.

Vires.

Electuarium de succo rosarum mere cholagogon est, atque potenter flauam bilem educendo, his affectibus cõgruit, & vtiliter datur, qui ab eadem materia proficiscuntur.

CAP. III.

Electuarium de citro solutiuum.

℞. Corticis citri conditi.
conserua florum violarum,
conserua buglossi,
pul. diatragacanthi frigidi,
diagridij an. ʒ. ß.
turbith ʒ. v.
zinziberis ʒ. ß.
foliorum sennæ ʒ. vj.
Sem. fœniculi dulcis. ʒ. j.
sachari albissimi in aqua rosarum soluti, & ex arte cocti. ℥. x. fiat electuarium solidum.

Si cui minus arriserit hæc à nobis sic restituta descriptio, & antiquior à magistro Stephano Arnaldo primum inuenta, & à Guidone Cauliaco celebrata magis probetur, sic iuxta eorum mentem parabitur.

Antiqua descriptio.

℞. Conserua violarum,
florum borraginis, an. ʒ. ij.
radicis buglossi,
corticis citri conditi an. ʒ. j.
zinziberis ʒ. ß.
pul. diatragacanthi frigid. ʒ. ij.
diagridij. ʒ. iij.
turbith. ʒ. iiij.
sennæ ʒ. v.
panis sachari ℥. x. fiat electuarium in tabulis, ponderis ℥. ß. quæ est iusta dosis.

COMMENTARIVS.

Electuarium de citro laxatiuum, catholicum, seu vniuersale catharticum est: Bilem enim vtrumque & pituitam satis potenter, ac sine molestia trahit, præsertim quod secundum priorem descriptionem à nobis emendatam paratur, in qua singula purgantia suum habent castigatorium: *senna fœniculum; turpethum zinziber; diagridium corticem citri conditum*, conseruas, & aquam rosaceam,

in qua coquitur *sacharum*. Quæ omnia cor & facultates roborant, & simul dicta purgantia mitigant. Puluis *diatraganthi* ponitur ad leniendum, *sacharum* ad detergendum, leniendum & conseruandum.

Porro quantitatem *corticis citri* quadruplo pondere posuimus, tum quia compositionis basis est, tum quia partes corporis principatum tenentes recreat. *Diagridii* quoque copiam augere fuit æquum ad reliquorum proportionē alioquin vis purgatoria, quæ iam erat imbecilla, aut non satis potens, conseruarum incremento, & impotentior multo, & imbecillior remansisset. Recte ergo medicamenti basis, roborantia, purgantia & castigatoria, ea, qua sunt à nobis descripta, proportione, permiscētur huic electuario, cuius, vt vsus facilis, sic tutissimus & probatissimus.

Debet autem coqui *sacharum* paulo infra cōsistentiam electuarii solidi, propter nimiam puluerum quantitatem.

Vires. Electuarium de citro solutiuum ob multiplicem illius vim purgatoriam, multi est vsus. Febribus enim tertianis & hemitritæis valde confert, stomachū optime purgat, prauam colluuiem in vtroque hypochondrio stabulantem expellit, cibi fastidium tollit, & malū corporis habitum emendat, cor & ventriculum roborat, & viscerum excrementitiam humiditatem absumit.

Additio.

Electuarium suauiter purgans. pro salubribus.

℞. passul. enucleatar. ℔. ß.
Glyzyrrh. mund. & crassiore modo contusa ℥ij;
macera in aqua fontana, colentur & exprimantur.
adde cortic. myrobalanor. luteor. & nigror. contusor. an. ℥ß;
Emblicor.
belliricor. an. ℥ß
fl. borrag.
bugloss.
violar.
anth. an. ℈j,
fol. sen. alex. mund ℥ß.
Coquantur & exprimantur
Expressis adde sacchar. candidiss. ℥iij. ß;
Iterum coquantur ad Syrupi consistentiam: auferantur ab igne, semirefrigerato adde
cinnam. ʒjß;
semin. fœnic.
anis. an. ʒij Mi.
fiat Electuarium: cuius dosis ℥i. ventriculo ieiuno.

Electuarium solutiuum D. Prechtelii.

℞. *mam. calabrin.*
sacch. violar.
cass. fistula an. ℥iß;
tamarindor.
sacch. ros. an. ʒiij. *dissoluantur in sequenti decoctione.*
℞. *capiller. vener.*
scolopendr.
hepatic. aureæ,
endiuiæ veræ,
fl. bugloss.
borrag.
violar. an. Mß,
sem. comm. frig. mai. an. ʒijß;
minor. an. ʒß;
prunor. nr. vij. decoquantur ad spissitudinem cum ℔. jß *sacchari, in fine adde rhab. opt.* ℥ß; *in substantia;*
fol. sen.
sem. anis. an. ʒiijß;

pulu-

pulv.diagrid.ʒß.Mi.
f.Elect. sec. artem.

Electuarium Alexandrinum Alexandri Petronii, Medici Romani.

℞.rad.polyp,querc.rec.
fol.sen.mundat:an.℥.iij,
sem.anis.ʒ ij,
coriandr.præpar.℈ij,
fiat decoctio sec.art. in aqua communi ad ℔,j,plus minus;
Colentur cum leui expressione,colato adde pulpæ cubebar.in vino maluatico prius coctar.&per setaceum transmissar,℔.ß,
sacchar.alb.℥ ij,postea coquantur ad consistentiam conuenientem.

Pueris & grauidis est tutum. Educit humores biliosos & adustos in febribus.

Diacydoniatum purgans pituitam.

℞.Agar.troc.rec.℥ iij,
medull:sem.cartham.℥ iiij.
contunde crasso modo: ferueant in ℔. iiij.aquæ,donec ℔.duæ supersint, colentur,iterum ferueat colatum; dum feruet, adiiciantur pulpæ cydonior. ℔.iiij,
mel.despum.℔.ij.
baculo agitentur bene omnia,fiat diacydonites purgans pituitam: Si aliis eges pharmacis,alia adiice.
Dosis ad ℥.ij.

Electuarium cum passulis.

℞.fol.sen.mundat. ℥ j. ß, Coquantur in vino maluatico, & cum hac decoctione misceantur carnis passular. per setaceum transmissarum ℥ iij ß.
conserv.ros.rec.℥ j,
rhab.elect.ʒ v,
cinnam.interior.ʒ iij,
zinziber.condit.ʒ ß.Mi.f.elect.

Electuarium de iuiubis.

Christophori Heinrici Eyreri, Medici Culmbacensis.

℞.rad.polyp.querc.rec.mund.℥ ij.
alth.
fol.sen.mund.an.℥ j.
sem.anis.ʒ j.
fiat decoctio in aqua fontana ad ℔. ß.deinde colentur cum leui expressione:in colato macerentur pulp. iuiubar. in vino albo veteri lotar. ℥ iij. transmissis per setaceum adde sacch. albiss.℥ j,bulliant ad iustam consistentiam.
Dosis ʒ ij.ante cibum.

Electuarium diaprunis magistrale D. Othonis Flösseri.

℞. prunor. mundat. ℔.ß. Coq. in suffic.quart.aq. fontanæ ad casum medietatis; deinde colentur, & pruna decocta per cribrum diligenter exprimantur, vt in cribro remaneant tantum ossa & cutis.expressa prunorum pulpa seorsim seruetur:
℞.colaturæ prædictæ prunor.℥ xij.
fol.sen.alex.mund.℥ j.ß,
turb.alb & gumm.ʒ ij,
caricar.pingu.nr.vj,
cinnam.ʒ ij.ß,
incisa bulliant ad casum medietatis, deinde iterum colantur & fortiter exprimantur:
℞.istius colati ℥ vj,
pulp.prunor.expressæ ℥ iij,
mann. opt. in prædicto colat. dissol. ℥ ii,
bulliant simul lento igne ad inspissationem Ecclegmatis. Ante inspissationem vero adde penid.

sacchar.caud.an.℥j.
gumm.arabic.ʒij.
diagrid.℥j.permiscendo diligentissime
f.sec. art.Ecclegma seu Electuarium.

Electuarium Caryo costinum Horatii Augenii contra podagram & omnes dolores articulares præstantissimum.

℞. hermodact.j.albor.à superiore cortice mundator.
diagrid.an.ʒij.
Caryoph.
costi.
cymini.
Zinzib.an.ʒj.

Trita & cribellata conficiantur cum Syrupo facto ex vino albo & melle simul coctis, donec Syrupi optimam consistentiam acquirant, f. Elect. Cuius dosis à ʒij. vsque ad ℥ß. Viris robustis, precedente humorum præparatione vsque ad ʒv. dari potest. *datur gratia præseruationis bis ac ter in anno adeo felici successu, vt ego (* inquit Augenius *) quam plures sanasse confitear solo huius vsu.*

Electuarium purgans Pistorii, in thermis vsurpandum.

℞. mann.Calabrin.℥iij.
fl.cass.rec.extr.℥ij.
succ.rosar.℥ij ß.
decoct.folior.sen. & sebest.℥iij.
Sacch. penidij ℥iiij. Coquantur ad mellis consistentiam & cum diagrid.
præp. ʒj.
medull. sem.cartham. ℥ß; f. Elect.
quod cum ol.sem.anis.℈ß
nuc.mosc.gutt.iiij.aromatisetur.

Electuarium Donum Dei vocatum Horatii Augenii.

℞. rad.polypod.querc.℔.j;
fol.sen.
fl. violar.
sebest.
tamarind.
passular.an ℥iij;
aq.fontanæ ℔.x;
macerentur per diem naturalem, mox decoquantur ad consumptionem medietatis, deinde colentur exprimanturque solenniter, decoctioni calidæ addatur sem. psyll.lib.j. ibidem premantur vsque quo mucilago conueniente extrahi possit, tunc colentur & exprimantur fortiter, colatoque iuri addantur sacchari secundæ decoctionis ℔.iiij;
pulp.tamarindor. & cassia cum prædicta decoctione extractar.an.℔.ß.iterum lento igne coquantur vsque ad inspissationē conuenientē, & cū infrigidari cœperint addātur infra script species;
℞. spodij
rhab.sel.
santal.rubr.albor.
rosar.
violar.
sem.papav.alb.
portuc.
endiv.
lactuc.
Scariol.
fœnicul.
anis.
Tragac.
amyli
rasur.Eber.
gumm.arabic.
berber.
fol.fumar.
rad.liquirit.an.ʒiij.
diagrid.ʒv.
myrobal.indor.
Emblicor.an.ʒvj;
Omnia per se subtiliter pulueri sata addantur, & in mortario diutissime conterantur ac in bonam Electuarij formam redigantur.

Exhibetur singulis dieb. decem aut duodecim ad ʒvj, cum aqua decocti artemisiæ ad affectus hystericos.

Diacydonium laxatiuum in nostris officinis vsuale.

℞. decoct.

℞. decoct. cydon. ℥xxxvj;
Sacchar. canar. ℥xij;
diagrid. ℥ijß.

Infunde diagridium cum ℥vj; spiritus vini optime rectificati, pone per triduũ in locum calidum, sæpius mouendo, transmitte per chartam emporeticam, reitera cum ℥ij noui spiritus vini, procede vt antea, donec reliquiarum diagridii nihil extet, fiatque secundum artem electuarium lucidum. Dosis. Adultis supra ʒij non exhibeatur; mediæ ætatis ʒjß: iunioribus pro ratione circumstantiarum ʒj vel ℈ij.

Extractum seu Electuarium passularum.

℞. hord. crudi Mj;
rad. liquirit. ras. ℥ß;
prunor. damascen.
sebest. an. nr. x.
fol. adianth.
cuscut. an. Mj.

Coque igne lento in lib. ij vini rhetici ad tertiæ partis consumptionem.

Hinc ℞. fol. sen. mundat. ℥jß.
rad. polypod. non corrosar.
myrobal. chebulor
Emblicor an. ℥ß
rad. mechoac. ℥jß;
fl. Epithymi,
thymi an. Mß.

Tusa infunde per noctem in priori decocto; post sacchari ℥iij dissolue & ad syrupi consistentiam coque addẽdo passul. minor. mundatar. per cribrum & setaceũ traiectar. ℔. j; Omnibus mistis asperge pollinis cinnam.
caryophyllor.
macis an. ʒß Mj.
f. Electuarium
cuius dosis ℥ij.

Vel

℞. fol. sen. alex. mund. ℥ijß.
zinzib. ℥jß.
galang.
cinnam an. ʒß,
Vini falerni ℔. j ciuilem.
infunde 24. horis, factaque leni ebullitione, colentur.
Cum colatura extrahantur per setaceum passular. minor. ℥vj,
Adde mann. ℥jß,
pulp. prunor. damasc. aut vngaricor ℥j.
sacchar. cand. ʒvj Mj.
f. Electuarium

Electuarium aureum regale Medici Principis Alberti Saxonicæ.

℞. rosar. rubr.
santal. albi.
rubri,
citrini an. gr. viij.
cortic. citri.
Sem. citri,
been albi,
rubri,
aloes;
menth. an. ℈j;
cinnam. el. ʒj;
mastic.
mac.
galang.
piper. nigri,
longi,
doronic.
nucistæ
caryophyllor. an. gr. xij;
cardamomi,
asari,
zinzib.
spicæ nard, an. gr. xv;
zedoar.
croci,
cubeb. an. gr. xij;
corall. rubr.
Sapphyri,
hyacynth,
smaragd.
granat.
ossis de cord. cerui,
rasur. Ebor.
limatur. argenti,

auri.an.ʒß;
myrobalan.citrin.
chebulor.
indor.
Epithym.
lapid.lazuli,
rhab.an.gr.viij.
sacchar.in succ borrag.
bugloss.
meliss.
vel aq. rosar. dissol. ℔. j. M. f. Electuarium.

Electuarium de cinerib. ad calculum. Horatij Augenij.

℞ ciner. vitri
scorpion
rad. caulium
leporis
lapid. spongiar.
sangu. hir. prep.
ciner. cortic. ouor. ex quibus pulli iam egressi sunt
gumm. nuc.
acori an. part. æqual.
petrosel.
dauci
pulegij
gumm. arab.
sem. alth.
piper. an. part. jß. Mi. & cum melle f. Elect.
Cuius dosis ʒ ij. ß. cum decoctione cicerum nigrorum.

Electuarium ex fructibus ebuli ad morbum Gallicum. Herculis Saxoniæ.

℞. fructuum ebuli maturor. ℔. ij. agaric. ʒjß.
vini maluatici cyathos ij manibus conterantur grana ebuli, misceantur vino & agarico, ponantur in olla vitreata per horas 24. coquantur ad consumptionem vini, residuum transmittatur per setaceum & pro quauis vncia addatur syr. acetos. citri, & sacch. fini an. ʒj. deinde pro singula libra addantur lapid. armenij
ellebor. nigr. an. ʒ ij, Mi. f. elect. cuius dosis ʒj. vel ʒjß.

Electuarium ex ligno guaiaco D. Prechtelii. ad morbum gallicum.

℞. vuar. passul. ℥iij. abluantur primo in aqua simplici, deinde in aqua fumaria & contundantur.
pulpæ sebest. cum aq. borrag. extract. ʒjß,
succi helenij depurati ℥ iij.
conserv. fumar.
borrag.
beton. an. ℥jß,
lign. indic. select. subtilissime pulverisati & cribrati ʒvj.
Theriac. vet. opt. ʒijß,
rob. granor. ebul. ℥ij,
sambuc. ℥j, Mi. cum syr. de stœchad. f. elect.

Electuarium antepilepticum Herculis Saxoniæ.

℞. cranij human. ʒij.
sem. pœon. ʒjß,
visci quercini,
cerebr. mustel. an. ʒj.
coagul. lepor. aut hœdini ʒß,
cardamomi,
piperis an. ʒj,
mellis quant. suffic. Mi. f. Electuar.

Electuarium contra vertiginem præstans eiusdem.

℞. Epithym. ʒviij,
myrobalanor. citrinor. ℥ij.
pulp. tamarind. ℥j;
fol. endiv.
cichor.
portulac. an. Mj.
fumar. Mij.
passular. pingu. ʒvj.
bulliant in suffic. quant. aquæ, & facta expressione diligenti
℞. succ. cydon.
granator. agrest. an. ℥iij.
pulp. prunor. damasc. ante in prædicto deco-

decocto coctor.extracta & per setac.
transmiss. ℔.j:
bulliant simul vsque ad mediocrem
consistentiã,tum adde fl.cass. rec. ℥vj,
pulp.tamarind. ℥ij,
spec.diatr. santal. ℥ß,
sacch.fini quant.
suffic.Mi.f.Electuarium.

Electuarium ad ophthalmiam Eiusdem.

℞. Euphrag.
fœnic.
beton.
chelidon.
siler.montani,
rutæ.an.ʒj,
cardamom.
zinzib.
petrosel.
piperis an.℥j,
sacch.in aq.euphrag.dissol.quant.suf-
fic.Mi.f.Elect. de quo post cœnam
quotidie sumatur.

Electuarium Eiusdem ad melancholiam hypochondriacam cum palpitatione cordis.

℞. fol.meliss.
ocym.
agrimon.
betonicæ,
pulegij.
fl. bugloss.
borrag.an.M.j.
cortic.citr.p.ß.
sem.citr. ℥j,
caryophyllor.
cinnam.
lign.aloes,
maceris.an.ʒj,
fol.sem.mund.℥vj.
Epithym.
rad.polypod.an.℥iij.
myrobalanor.chebul.
citrinor.an.℥j.
passul.pingv.enucleatar.℔,j,
Aromata illa ligentur in syndone &
omnia bulliant in suff. quant.aqua ad
consumptionem medietatis: facta ex-
pressione adde pulpa prunorum dul-
cium, quæ bullierint in prædicto de-
cocto, ℔.j. iterum bulliat hæc pulpa
ad mediocrem consistentiam. Adden-
do cinnamomi selecti ℥ß; & in fine
sacchari albi quantum sufficit Mi.f.
Electuarium, Cuius ego præbeo
ʒvj vel ℥j singulis vel alternis
diebus, si aluus sit lubrica.

Electuarium Eiusdem ad fluxum Epaticum.

℞. succor.menth.
absynth.an.℥ß.
passular.℥j.
myrrh.
croci aa.℥ß;
caryophyllor.
cyperi,
calami aromat.
olibani an.ʒj,
hepat.lupi ʒij,
mellis aut sacchari, quantum sufficit,
Mi.f.Electuarium: Cuius dosis ℥ß.
cum vino aromatico.

Aliud Eiusdem ad imbecillitatem epatis.

℞. cinnam.
piperis,
pyrethri,
caryophyllor.
macis.an.ʒß,
myrrhæ,
olibani,
mastic.an ʒj,
spic.
schœnanth.an.ʒjß,
succor.absynth.
menth.an.℥j,
sacchari quant.sufficit Mi.f.Electua-
rium: Cuius dosis ʒiij.quibus sum-
ptis statim hauriatur vinum ge-
nerosum.

Electua-

Electuarium de chalybe Herculis Saxoniæ ad Scirrhos lienis.

℞. rad.irid.℥ß;
ſam.erucæ,
vrticæ,
tamariſc.
ceterach.
cortic.capparum,
gentian.
rubiæ tinctor.an.℥ij;
ammoniac.
bdellij
opoponac. an.℥j;
piperis,
coſti,
caſſiæ lignea
Cinnam.an.ʒß;

Diſſoluantur gummi in aceto forti, Cætera vero terantur in puluerem tenuiſſimũ: deinde adde chalybis in acet.præpar.℥ij; mellis quantum ſufficit Mj.f.Electuarium, cuius detur ℥ß.vel ʒvj ad ſummum.

Aliud Eiuſdem de chalybe, quo frequentiſſime fuit vſus.

℞. fol.ſen.℥iij;
Epithymi,
rad.polypod.
pulp.caſſ.an.℥ij;
tamarind.℥jß;
myrobalanor.omn.℥j;
bulliant in aquar.borrag.
agrimon.
Endiv.an.℔.jß;

Vel ℔.ij vſque ab conſumptionem medietatis: Colentur & colaturæ adde ſacch.fini ℔.ij: bulliant in prædicto decocto vſque quo incipiant craſſeſcere: poſtea adde ſequentia, nempe maſtic.
rubiæ tinctor.
raſur.Ebor.
liquirit.
ſem.fœnugræc.
Siler.montan.
nigell.
apij,
erucæ,
vrtic.
lactuc.
petroſel.
endiv.an.ʒij.
portulac.
lini
ſchoenanth.
eupator.
tamariſc.
nuciſtæ.
macis.
cinnam.
caryophyllor.
ſpicæ nardi an.ʒj;
fol.agrimon.
beton.an.℥ß.
croci ʒß;
limatur.chalyb.℥ijß; Mj.

f. Electuarium. Cuius doſis ſit â ʒvj ad ʒj. Hocego, inquit Saxonia, ſæpe vſus ſum, cum maxima fœlicitate in ſcirrhis lienis, febrib. quartanis & aliis affectib. melancholicis.

Aliud Electuarium de chalybe.

℞. limatur.chalyb. ℥ij.ſteratur bene ſuper marmore duriſſimo cum aceto in ſubtiliſſimum puluerem, exiccetur loco calido, idque ſepties repetatur,
℞. huius limaturæ ℥ij;
cinnam.opt.
nuciſtæ an.ʒj;
rhab.opt.ℊij;
ſpec.arom.roſat.ʒjß;
mell.opt.deſpumat.
ſacchar.clarificati an. ℥iij, lento igne fiat Electuarium. de quo detur virginibus cachecticis, quibus menſes non rite fluunt, & in hepatis obſtructionibus.

Aliud Electuarium de chalybe. Horatii Augenii in intemperie frigida mulierum maxime vtile.

℞. piper

℞. piper.
zinzib. an. ℥ß.
cardamomi,
caryophyllor.
doronici. aut angelic.
croci an. ʒij.
zamarisc. ℥ß.
sem. basilici
anisi an. ʒß.
limatur. chalyb. præp. libr. ß.
mellis despumati libr. iij. Mj.
f. Electuarium.

El. ctuarium de soldanella.

℞. cinnamom.
sem. fœnic.
anis.
squinanth. an. ℥ß.
coquantur in aqua pura ad consumptionem medietatis, colentur in colatura dissolue sacchar ℥. iiij.
coq. iterum ad spissitudinem; postea adde pulueris soldanellæ rec. ℥jß.
misceantur, donec omnia coeant: & fiat electuarium.

Electuarium de macere.

℞. maceris horis 24. in aceto vini infusæ, exiccatæ & pulueris. ℥vj.
Theriac. Andr sen vet. opt. ℥jß.
conserv. fl borrag.
bugloss.
rosar. an ℥vj.
xyloaloes boni ℥ß.
bol. armen. præp. ℥iiij. Mi.
cum syr. conseruationis citri fiat electuarium.

Electuarium Diasatyrium correctum.

℞. rad. satyrionis in vino maluatic.
infusar. ℥jß.
carn. dactylor.
amygd. dulc.
pinear. mundat.
pistacior.
nuc. indic.
zinzib conditor. an. ℥ß.
cinnamomi
croci an. ʒij.
zinzib. alb. ʒijß,
caryophyllor.
galgan.
piper. longi
nigri an. ʒjß
nucist.
maceris,
granor. paradysi,
zedoariæ an. ʒj,
linguæ auis,
caudar. stincor.
boraci. alb.
assæ dulcis an. ʒjß,
lign. aloes,
cardamom. an. ʒj,
cubebar.
been albi,
rubri an. ʒß,
menth siccæ ʒij,
sem. anisi,
raphani,
nasturtii,
eruc.
vrtic.
asparagi,
cœparum an. ʒj,
ambræ ℈ß,
mosch. ℈j,
penid. quart. ß. Mi. f. electuarium cum syrupo appropriato.

Diacydonium optimum Simonij.

℞. succ. cotoneor. depurati ℥xxiiij,
mell. opt. despumati,
sacch. alb. in aq. melissæ depurati an. ℥xij,
Coctis ad ignem lentum pro iusta spissitudine, igniq; ablatis atq; adhuc tepentibus insperge cinnam. sel.
nucistæ an. ʒjß.
coriand. in acet. præp. ʒii,
lign. aloes ℈j,
caryophyllor. gr. xvi.

ocymi odoratiss.
meliss.
mentha an. ʒß.
spec. diarrh. abbat. ℈ij.
sacch. ros. tabellat. ℥iij.
mosch gr. xij.
omnib. tenuissimo tritis cretisque f. diacydonium secundum artem.

Electuarium confortatiuum nobile. Physici regis Ferdinandi.

℞. *pulp. capon. vel perdicis cocti* ℔.ß,
cardamom.
cinnam.
caryophyllor.
cubebar.
zinzib.
tragag.
gumm. arab.
galang.
nucistæ,
maceris,
croci, an. ℈ß.
amyli,
glyzyrrh.
amygd. dulc.
pistaceor.
auellanar. omnium mundator.
passular.
sem cucumer.
melon.
cucurb.
papau. alb.
lactuc.
portulac. an. ℈ij,
penidior. ℥ij *misceantur omnia cum carnibus incisis & cum saccharo in iusculo caponis dissoluti* ℥xij.
fiat electuarium.

Electuarium mirabile, quo insignis quidam Medicus vsus ad finem vitæ.

℞. *sem. siler montan.*
chamædr. an. ʒij,
rad. chelidon.
cumin.
petrosel.
apii an. ʒj,
cinnamom.
piper.
zinzib. an ʒij.
fol. puleg.
hyssop.
aneth.
saxifrag.
fl. aneth.
granor. iuniper. an. ʒij,
pulueri sentur omnia, misceantur simul & cum mell. albi despumati ℔. jß. *f. Electuarium.* Cuius dosis mane & vesperi ad quantitatem nucis. Lumen debile restaurat, stomachum confortat, humores superfluos purgat, renes mundificat, omnes ventositates expellit & ad multa alia probatissimum est.

De Trochiscis libro sequenti disserere proposuimus, vt qui roborantes fere sint, vel alliotici, seu alterantes, paucis quibusdam exceptis, iisque purgantibus, de quibus hac in sectione & serie breuiter nunc agere nostra methodi ratio suadet.

CAP. IV.

Trochisci de Rhabarbaro.

℞. *Rhabarbari boni* ʒ.x.
succi eupatorii,
amygdalar. amararum an. ℥.ß.
rosarum ʒ.iij.
spicæ Indicæ,
anisi,
rubiæ tinctorum,
absynthii,
asari,
sem. apii an. ʒ.j.
formentur ex arte trochisci ʒ.j. *pondere.*

COMMENTARIVS.

Raro parati reperiuntur in officinis eiusmodi

iusmodi pastilli, quibus dum opus est, solent Medici *rheum* assumere, & aliis simplicibus proposito scopo idoneis permiscere. Prudentes tamẽ pharmacopœi, nec auaritiæ nimium dediti illis nõ carebunt, quorum scilicet optima est descriptio, & salutaris vsus.

Parandi modus. Vt autem rectissime parentur, *rheum* & *asarum* tenuissime læuiganda sunt, vt facilius hepatis sinus, mesenterii anfractus, & vteri renumque vias peruadere queant, reliqua quoque tenuiter pulueranda: deinde cum *eupatorii succi* quantitate sufficienti fiat massa molliuscula, de qua formentur trochisci cuiusuis figurę. Si succus *Eupaterii* definita quantitate pulueribus excipiendis non sufficiat, augendus, vt omnia simul facilius subigantur. Concinnati trochisci exsiccandi, & seruandi ad futuros vsus.

Vires. Trochisci rhei valent ad frigidos, biliososque iecoris affectus, ad eius obstructionem, dolorem, tumorem, & deprauatam actionem. Hydropi quoque vel præsenti, vel imminenti prosunt, & morbo regio, seu ictero.

CAP. V.

Trochisci de agarico D. Galeni.

℞. *Agarici albiss. scalpro tenuiter comminuti ℥. ij. aut quantum voles; macera in vini albi, in quo fuerit zinziber infusum. quantitate sufficienti & fac massam mollem; & ex ea trochiscos: qui exsiccati denuo pulverentur: eodem vino subigantur in pastam: ex qua rursus trochisci formentur, siccentur, seruentur.*

COMMENTARIVS.

Vario modo apud Mesuem præparatur *agaricus*, *libro de simplicibus*, cum *mulsa*, cum *oxymelite scillitico*, cum *sale gemmeo*, cum *sero lactis*, cum *dauco*, & aliis simplicibus.

Galenus minori, faciliori, & commodiori apparatu in trochiscos effingit, in arte pharmacaria vsitatissimos, quos hic describimus, & tanquam præstantiores magis probamus. Nonnulli *salem* gemmeum permiscent, vt suo, inquiunt, pondere, *agaricum* ad fundum ventriculi delabi cogat, vt sua abstersoria facultate purgationem iuuet, & vim illius tardam excitet; *zinziber* tamen sufficit cum *vino*, non modo ad vomitoriam qualitatem arcendam, sed ad pigram vim purgatricem excitandam, lentos & crassos humores attenuandos & incidendos, atque è partibus remotioribus attrahendos. *Zinziber* autem & sua partium tenuitate per structa viscera *agaricum* defert, & suo calore vim purgatoriam iuuat, & aromaticitate ventriculum, cor, & partes nobiles recreat, quemadmodum & vinum, quod sua adhuc ponderosa substantia *agarici* cohibet leuitatem; cuius ratione ad fundum ventriculi pigre delabitur, atque supernatans per vomitum aliquando solus, interdum cum humoribus excluditur.

Trochisci de agarico pituitosum humorem non tantum è prima regione corporis purgant, sed etiam è partibus longius dissitis, si maiore copia sumantur. *Vires.*

CAP. VI.

Trochisci Alhandal. D. Mes.

℞. *Pulpæ colocynthidos à seminibus mũdatæ ℥. x.*
incidantur & fricentur manibus
cum olei rosati ℥. j.
gummi Arabici,
tragacanthi,
bdellii an. vj.
macerentur tres aut quatuor dies in aqua rosarum, vt perfecte liquescãt: deinde cum pulpa dicta, & parte istius mucaginis fiant trochisci, qui in vmbra siccati, denuo terantur, & cũ reliqua mucagine rursus fiant trochisci, iterum siccandi & seruandi.

COMMENTARIVS.

Trochisci colocynthidos, seu Alhandal, vt loquuntur Arabes, vtiliter iniici possunt in omnes compositiones, quæ *colocynthidem* recipiunt: Eam enim simplicem, aut non castigatam sumere molestum est, præparatam & trochiscorum forma, vel alia concinnatam, vt consuetum, sic tutum. Sic enim præparata medicamentorum aliorum compositiones ingreditur, quorum virtutem acuit; vndevalidius pituitam, aut alios humores crassos, lentos, & viscidos educunt.

Vt autem recte prædicti trochisci fiant, eligenda primum pulpa *colocynthidos* albissima & leuis, quæ non modo forficibus incidenda, sed etiam tenuissime pulueranda: nam crassius trita & intro sumpta dysenteriam sæpe mouet, abrasis intestinis ab illius portiuncula ilei gyris & anfractibus stabulante. In veteri Mesues codice *pulpæ colocynthidis* ʒ.x. tantum ponuntur. Verum locus erroris suspectus est, & pro ʒ.x.℥.x ponendæ, alioquin *olei rosati* quãtitas minuenda, nec non *bdellii*, & aliorum gummi, quorum singulorum ʒ.ij. tantum sufficiunt ad mucaginem, decem vnciis *colocynthidos* semel atque iterum excipiendis destinatam.

Facultates. Trochisci Alhandal potenter viscidam pituitam, & succos omnes glutinosos purgant: Proinde multum conferunt colico dolori à pituita vitrea & lenta nato, apoplexiæ, vertigini, epilepsiæ, asthmati, morbis frigidis, & arthriticis, qui vix medicamentis communibus cedunt.

ADDITIO.

Trochisci de agarico Viennensium.

℞. *agaric. albiss. ℥ ii.*
zinzib. pulueris at. ʒij.
sal. gemm.
mastic. an. ʒij. misceantur omnia simul, fiant trochisci cum infusione zinziberis in vino albo.

De aliis trochiscis alterantibus & roborantibus *libro sequenti*; superest, vt alia purgantia solida, nempe catapotia describamus.

SECTIO IV.

DE PILVLIS.

Superioribus sectionibus electuaria tam liquida, quam solida omni & morbo & causæ morbificæ accommodata dedimus. Nunc vt idem præstemus in describendis catapotiis, seu pilulis, quas plerique medicamentis, quibuslibet præponunt, methodi nostræ suadet ratio. Ab his autem auspicabor, quæ inter purgantia solam aloem recipiunt, deinquæ aloem & agaricum; tum quæ cum vtroque rheum, postea quæ sennam; tandem quæ turpethum, aut diagridium, aut colocynthidem, aut violentius aliquod catharticum admittunt, describam. Ab aloe vero ducitur initium, quod sit non solum basis fere omnium catapotiorum, sed quod viscera partesque nobiles recreet, & vix alio modo sumi possit: quæ enim valde amara sunt, vt aloe, & ingrata, cum difficillime forma liquida & potulenta hauriri queant, pilularum forma dari solent, vt facilius deuorentur, vt cap. 14. lib. 3. Institut. demonstrauimus.

CAP. I.

Pilulæ stomachicæ, vulgo ante cibum. D. Mes.

℞. *Aloes optimæ ʒ.vj.*
mastiches,
rosarum, an. ʒ. ij.
Cum syrupo rosato, vel absynthii, fiat massa molliuscula.

COMMENTARIVS.

Omnes pilulæ, quæ *aloem*, vel *rheum* tantum, aut vtrumque simul inter purgantia admittunt, & clementer purgant, quæque humores tantum è prima regione tra-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-169808-p0082-7 DFG